

njak za vještačko ribogojstvo sada već pokojni Burda i na sjeveru Bosne podigao prve umjetne ribnjake u prvom redu za gajenje šarana, koji su dali povoljne rezultate. Za njim su se počeli povoditi još neki domaći i poslije okupacije ovamo doseljeni ljudi, ali je svo to vještačko ribogojstvo ostalo u začetku bez većeg zamaha i nekog jačeg privrednog značenja. Nema sumnje, da bi ta grana ribarstva posvetivši joj veću pažnju dala ne samo povoljne, nego i najbrže rezultate.

Na podesnim mjestima uz vode tekućice mogli bi se podizati i vještački ribnjaci za vještačko gajenje i plemenitih vrsta riba (salmonida).

Ovakovi vještački ribnjaci ne daju samo zdravu i vrlo podesnu hranu za čovjeka, nego ujedno omogućavaju i vještačko gajenje izvjesne divljači. U takovim umjetnim ribnjacima, pa i mnogim tekućim vodama namnoži se pored plemenate i druge za ljudsku ishranu nepodesne ribe, koja može poslužiti kao odlična hrana za vidre, čije krzno igra važnu ulogu na trgovačkoj pijaci.

Govoreći o ribarstvu Bosne i Hercegovine u privrednom pogledu makar i u najširim potezima s obzirom na ograničenost ovog prostora treba napomenuti i turizam u vezi sa sportskim ribolovom. Bosna i Hercegovina u turističkom pogledu ima jedan izuzetan položaj u našoj državi, što joj daje njezin prirodni smještaj i prirodne ljepote, koje privlače domaće i strane ljude u ove krajeve i bude u njima smisao za turizam. Te prirodne ljepote sa mnoštvom voda podesnih za sportski ribolov

su nesumnjivo jak mamac i za sve ljubitelje toga športa, kako domaće, tako i strane. Pored onog što im pruža sama naša priroda dosada nema gotovo ničeg što bi takvim turistima-ribolovcima pružilo one udobnosti, kao što su podesna prenoćišta i hoteli uz vode podesne za sportski ribolov, što im pružaju druge zemlje i pokrajine bez ovih i ovakvih naših prirodnih uslova za ribolovni šport. Veliki broj ljubitelja ribolovnog športa nesumnjivo nalaže, a i stavlja u izgled dobar prosperitet razvoja turističko-ribolovnog hotelijerstva i svega ostalog s tim u vezi, što nedvojbeno u privrednom životu ovih krajeva igra važnu ulogu.

Da bi se o svemu izloženom moglo i pobliže cifarski svakoga uvjeriti, potrebni su i tačni statistički podaci, koji nam potpuno manjkaju, a koje bi u interesu promicanja samog ribarstva trebalo voditi. Tačni statistički podaci, ko ih zna čitati, kazuju mnogo i služe kao regulativ oko unapređenja ove privredne grane.

Nema sumnje, da je pored svih sila i moć crnog slova jedna jaka poluga u promicanju raznih akcija. Pored više nego skromne stručne ribarske literature u Bosni i Hercegovini, postoji ovdje od 1926 godine svega jedan jedini stručni ribarski mjesečni časopis uz moralnu i materijalnu pomoć državnih i samoupravnih vlasti u Bosni i Hercegovini, koji vodi brigu o našem ribarstvu u svim pravcima.

I ovo nekoliko u najširim potezima izloženih osnovnih misli treba da posluži kao dokaz o nacionalno-ekonomskoj važnosti ribarstva u Bosni i Hercegovini.

Propagandu za veću potrošnju ribe treba voditi oprezno

God. 1935 priredio je Zagrebački Zbor prvi veliki ribarski propagandni sajam. Država, banovine i razne institucije dale su preko Din. 250.000.— novčane pomoći za ovu priredbu. U pripremnom odboru bilo je mnogo ljudi, koji su i svoje znanje i veliku volju uložili u tu priredbu pa uspjeh nije izostao. Međutim svako lice ima i naličje pa je već tada s raznih strana dobronamjerno primjećeno, da kod ovakvih propagandnih akcija treba u prvom redu držati na umu, da je to propaganda u korist veće potrošnje ribe. Zbog toga priređivači preuzimaju na sebe veliku odgovornost te im je prva dužnost izbjegavati sve ono što izaziva zlovolju

publike, jer je publika onaj zbog koga se propagandne priredbe priređuju.

Ne bismo izvlačili iz prošlosti ribarski sajam iz g. 1935., koji je, apstrahirajući neke prigovore publike, vrlo uspio, ali su nam najnovije priredbe dale povoda da općenito govorimo o propagandi za veću potrošnju ribe s osobitim obzirom na naše domaće propagandne priredbe.

Nedavno održana Jadranska izložba u Zagrebu također je takva priredba, kojoj smo se doduše divili, ali smo kasnije imali prilike da u privrednoj kao i u ribarskoj štampi čitamo prigovore o ribarskom dijelu te izložbe. Osobito može

svakog dobronamjernog propagatora veće potrošnje ribe zabrinuti ono što iznosi splitski »Jadranski Ribar« (God. III. br. 6. uvodnik »Ribarstvo na Jadranskoj izložbi u Zagrebu«).

Važnost ovoga posla nuka nas, da navedemo neke riječi iz toga uvodnika:

»U prvom redu potrebno je pravovremeno izraditi tačni plan ribarske izložbe i predviditi sve do u tančine, a onda povjeriti izvršenje tog plana jednom ili dvojici sposobnih lica, a ne samo nabaciti ideju te angažirati sve i svakoga, samo da se u što kraćem vremenu i uz što manji trošak prikupi što više izložbenog materijala, bez obzira na kvalitet, s kojim onda raspolažu pozvani i nepozvani, svaki na svoju ruku tako, da se nezna zapravo što će konačno izići ni kako će sve skupa izgledati i djelovati. Jednom riječi, ne sto babak«.

Zatim dolazi ono što nas najviše zanima obzirom na propagandu za veću potrošnju ribe. O tome »Jadranski Ribar« ovako govori:

»Cijene ribi koja se konzumira na izložbi morale bi biti najniže moguće, da se dade podstreka, a ne da se odbije posjetioce izložbe, jer je napokon glavni cilj svake ribarske izložbe baš taj, da se ponuka publiku na konzum ribe, a ne da bilo tko time zaradi koliko hoće«.

Ove riječi »Jadranskog Ribara« znače, da se od propagande za veću potrošnju ribe ne smije praviti samo trgovački posao, koji možda koristi prigodnom trgovcu, ali škodi trgovini ribom, ribarstvu i što je najžalosnije, dovodi u pitanje i opasnost uspjeh svake propagande.

Ovih dana opet čitamo u jednom za grebačkom dnevnom listu nešto slična. Na proštenju pred Katedralom bila je po-

stavljena, među ostalima, jedna ribarska šatra pod kojom je servirana riba. Na šatri je bio natpis sa slikom »Plači se plači dragi vol ja sam jeftiniji od tebe za pol.« Te riječi govori šaran volu, koji roni suze. (Ovakva slika i natpis bila je na jednoj ribarskoj priredbi u Budimpešti). Publika se žali da je za porciju riblje juhe plaćala 8 dinara (bez kruha), a juha da je bila »topla, osoljena i pošteno papricirana voda izmiješana sa hladnim šaranom. Ova juha nije bila ni da se okusi, a kamo li da se jede . . .«

Čitajući objave o ovoj priredbi, koja bi, sudeći po natpisu, trebala biti propaganda za jači konzum ribe, obradovali smo se, da ribari sa Dunava i Save na ovaj način žele prokrciti šire puteve za svoju ribu. Međutim nam je žao, ako u tome nisu potpuno uspjeli, sudeći po prigovorima. Naše je mišljenje, da kod ovakvih priredaba treba isključiti svaku zaradu na prodanoj ribi, koja mora biti ukusno priređena i vrlo jeftina, a naknadu za tu zaradu treba da pruže ribarima oni koji vode propagandu i koji bi u tu svrhu trebali osigurati unapred materijalna sredstva, a ne zarađivati na publici, izazivati zlovolju potrošača te time kviriti i ono što je dosada postignuto. Konačno, očito je, da glasovita riblja čorba nije n. pr. za nenaviknute potrošače dobra samo onda, ako je što jače začinjena paprikom.

Iznijeli smo ovo nekoliko redaka sada uoči ribarske izložbe u Beogradu, kojoj je također cilj propaganda za veću potrošnju ribe. Činimo to sa željom, da svi dosadanji prigovori korisno posluže kao putokaz kako treba i kako ne treba raditi.

Zapisnik skupštine Saveza ribarskih zadruga

ZAPISNIK

VI red. glav. skupštine Sred. saveza slatkovod. ribar. zadruga i organizacija u Novom Sadu

održane na dan 29 juna 1938 god. u 9 sati pre podne u Apatinu u gostionici Fuderer

Prisutni:

I Upravni odbor: pretsednik g. Žakić Dorde, Titel, potpretsednik g. Čebular Alfred, Novi Sad, članovi gg. Kračun Paja, Pančevo, Djisalov Josip, Turija,

ja, Momirski Bogdan, Petrovgrad i Vestermajer Vendelin, Susek.

II Nadzorni odbor: pretsednik g. Stričević Sava, Srbobran, članovi gg. Brandt Ignac, Apatin i Ditrih Ljudevit, Titel.

III Apatinska ribarska zadruga Apatin: g. Notajs Jovan, IV Ribarska zadruga Belegiš: g. Tutić Svetislav, V Ribarska zadruga Bačko Novoselo: g. Trilsam Josip, VI Ribarska zadruga Bukin: g.